

Kniha rytířského řádu

Ramon Llull

Ramon Llull (Francisco Ribalta, 1620)

Na pultech knihkupectví dnes najdeme množství učebnic i populárně naučné poradenské literatury, týkající se řady problémů, se kterými se člověk může v životě potýkat a dovedností, jak je zvládnout. Na sklonku 13. století, na samém konci přítomnosti křižáckých vojsk ve Svaté zemi, vyšla v katalánštině podobná kniha, určená pro rytíře - *Llibre de l'orde de cavalleria*. Jejím autorem je Ramon Llull (1232-1316), filozof, misionář, logik a básník, pocháze-

jící z katalánské nižší šlechty. Jeho otec sloužil pod aragonským králem Jakubem I. Dobyvatelem, a Ramon proto vyrůstal u dvora, kde se nakonec stal vychovatelem aragonských princů.

V češtině vyšla *Kniha rytířského řádu* v roce 2022 a k dispozici je také polský překlad vydavatelství Bratni Zew z roku 2019 *Księga stanu rycerskiego*, který obsahuje i podrobný komentář, z něhož převážně čerpá i tento článek. Polský překlad se jeví, s ohledem na duchovní povahu spisu, také přesněji. Máme tak příležitost seznámit se s hodnotami

rytířů té doby a také s výzvami, se kterými se tehdy rytířství potýkalo.

Na rok 1276 svolal král Jakub II. Mallorský shromáždění kortes do Perpignanu. Ve stejném roce, nebo i rok dříve, byl sepsán i tento traktát, který se ve svém úvodu na podobné setkání odkazuje. Llull tedy možná předpokládal, že bude na tomto shromáždění čten a projednán zde i jeho návrh na zřízení rytířských škol.

Kniha se skládá z prologu a sedmi částí, které Llull věnuje úvahám o různých aspektech rytířského

stavu, počínaje těmi nezákladnějšími a konče těmi nejobecnějšími, které v jistém smyslu odrážejí vzestupnou cestu (*ascensio*) bytosti hledající Boha.

V úvodu je popsáno, jak mladý panoš jede na setkání svolané králem a po cestě usíná v sedle. Jeho kůň sjede z cesty do lesa a najde v něm svěžívě travnatou mýtinu obklopenou ovocnými stromy, uprostřed níž vyvěrá čistý pramen. Když z něj kůň začne pít, panoš se náhle probudí a spatří před sebou poustevníka. Tento stařec je rytíř, který na konci svého života opustil svět, aby se mohl věnovat modlitbě a pokání. Mladík očekává, že na setkání bude pasován na rytíře a tím vstoupí do rytířského bratrstva, což se rovná přijetí určitého způsobu života. Neuvědomuje si však svou nepřipravenost a nedostatek moudrosti potřebné ke správnému jednání na nové životní cestě. Pro mladého panoše se poustevník stává průvodcem ukazujícím mu duchovní aspekty rytířského stavu.

Motiv setkání mladíka se starým mistrem, který je mu nejen vychovatelem, ale především duchovním průvodcem, vychází z artušovské tematiky. Úkolem mistra je ukázat žákovi cestu, kterou sám předtím prošel. Všeobecně známým alegorickým příkladem takové metafyzické cesty je příběh o hledání svatého grálu, tedy nejvyšší moudrosti. Panošovo putování v příběhu symbolizuje jeho nevědomost a zmatek. Tím, že upadne do spánku a nechá se vést intuící svého oře se mu podaří překročit neviditelnou hranici mezi světy. Vstupem do lesa se dostává na magické a nebezpečné místo, které však umožňuje také setkání s Absolutnem a Boží moudrostí. Mýtina s čistým pramenem je zde obrazem pozemského ráje a zároveň zvláštním místem, kde je uloženo vědění dostupné pouze vyvoleným.

Kromě páté části pojednání již Llull dále nepoužívá žádné další umělecké jazykové prostředky, což kontrastuje s živým vyprávěním prologu. Je však třeba si uvědomit, k čemu měl traktát sloužit - nejedná se o planou zábavu, nýbrž o morální poučení sestavené v první učebnici rytířství a odůvodněné podle pravidel *Umění*.

V první části pojednává o původu rytířského stavu - když na světě nebylo spravedlnosti a lidé se odvraceli od Boha, byli všichni muži rozděleni do tisíců a z každého tisíce byl vybrán jeden nejčestnější, nejstatečnější a nejvhodnější pro službu, a stal se rytířem. Podle Llulla toto jedinečné postavení rytířů vyžaduje, aby kandidáti na rytířský stav byli řádně formováni: „A stejně jako právníci, lékaři a duchovní mají své učení a knihy, naslouchají lekcím a učí se svému řemeslu ze znalostí obsažených ve spisech, tak účtyhodný a vznešený je rytířský stav, že nestačí ukázat panošovi co je rytířství tím, že ho naučíme starat se o koně... Bylo by vhod-

nější, kdyby rytířský stav měl svou vlastní školu a učení sepsané v knihách, které by se vyučovalo tak, jako se vyučují jiné obory.“ *Knihy rytířského řádu* měla být právě takovým začátkem rytířského učení, vymezit jeho hranice a určit vhodná témata. Druhá část vymezuje povinnosti rytířského stavu a podmínky, které rytíři potřebují k tomu, aby mohli tuto službu vykonávat důstojně. Je zde také uvedeno, že se musí starat i o ctnosti ducha, bez nichž žádný člověk nemůže být dobrým rytířem: pravdomluvnost, čestnost, umírněnost a skromnost. *Nové křesťanské rytířství* bylo obecně považováno za ekvivalent duchovního stavu a proto, pokud se mají rytíři rovnat duchovenstvu, musí vést stejně zbožný život a podléhat stejně přísným mravním pravidlům. Z toho vyplývá nutnost panoše před přijetím do rytířského stavu pečlivě prověřit, aby se do jeho řad nedostali ničemní a slabí lidé, kteří neunesou povinnosti na ně kladené: „Dal-li Bůh řemeslníkovi oči, aby viděl své dílo... tak rytíři dali srdce, aby se stalo příbytkem ušlechtilosti ducha, rytíři, který má sílu a úctu, dal srdce, aby v něm přebýval soucit a milosrdenství, aby podporoval, zachraňoval a chránil ty, kteří přicházejí se slzami v očích a srdcem naplněným nadějí k rytířům, aby jim pomohli, bránili je a dali jim, co potřebují. Proto rytíř, který nemá oči, aby viděl potřebné, a nemá srdce, aby myslel na jejich potřebě, není pravým rytířem, ani nepatří do rytířského řádu.“

Třetí část se plně zaměřuje na tuto problematiku. Panoš se musí vyznačovat především horlivou vírou a bázní před Bohem a také ušlechtilostí ducha: „*Nepros o ušlechtilost ducha úst, neboť ne vždy mluví pravdu; ani nepros o ušlechtilost krásných šatů, neboť pod mnoha krásnými plášti se skrývá podlé a slabé srdce, v němž přebývá zlo a klam;... chceš-li najít ušlechtilost ducha, pros o víru, naději, milosrdenství,*

spravedlnost, sílu, čestnost a další ctnosti, neboť v nich spočívá ušlechtilost ducha a díky nim nachází ušlechtilé srdce rytíře obranu proti ničemnosti, podvodu a nepřátelům rytířství.“ Pouze pokud splňuje všechny podmínky, může se panoš zúčastnit obřadu pasování.

Ve čtvrté části se Llull věnuje tomuto obřadu. Jeho výklad zapadá do konceptu *nového křesťanského rytířství* a symboliku rituálu podepírá podrobným a odůvodněným doktrinálním základem.

Pátá část začíná připomenutím analogie mezi rytířstvem a duchovenstvem: „*Vše, co si kněz obléká, aby mohl sloužit mši, má svůj význam, který odpovídá jeho službě; a protože služba duchovního a služba rytíře jsou vzájemně v souladu, rytířský stav vyžaduje, aby vše, co rytíř potřebuje k plnění své služby, mělo svůj význam, skrze který bude vyjádřena ušlechtilost rytířského stavu.*“ Následně Llull popisuje jednotlivé části rytířovy zbroje

a přiřazuje jim další, abstraktní, význam. Jedná se o neocenitelnou mnemotechnickou pomůcku, jelikož prvky výbavy jsou každému rytíři dobře známy z každodenního života, a autor je jednoduchým způsobem ztotožňuje s konkrétními povinnostmi a ctnostmi rytířského stavu.

V šesté části nabývá sedm ctností a sedm smrtelných hříchů významů, které přímo souvisejí s rytířskou službou. Je zde také uvedeno: „*Díky dobrým mravům a učení, které rytíř vstěpuje svému koni, není bráněna čest rytířstva tolik, jako díky dobrým mravům a učení, které rytíř vstěpuje sám sobě a svému synovi, neboť rytířství nespočívá v koni ani ve zbraních, ale v samotném rytíři. Z tohoto důvodu by rytíř, který učí dobrým mravům svého koně, a sobě samému a svému synovi dává špatné učení, kdyby tak učinit mohl, udělal ze sebe samého a svého syna zvíře, a ze svého koně rytíře.*“ Sedmá část je chválou obrazu ideálního rytířství, ale i připomenutím jeho povinností a ctností: „*A jestliže je rytíř povinen ctít své tělo, to znamená vypadat krásně na koni, být vhodně a elegantně oblečen a mít ve svých službách dobré lidi, o kolik více je povinen ctít ušlechtilost svého ducha, díky níž je rytířem! Neboť ušlechtilost ducha je zneuctěna, když se rytíř oddává ničemným a podlým úvahám, podvodu a zradě, zatímco ze srdce vyháší ušlechtilé myšlenky, které jsou vlastní ušlechtilosti ducha.*“

Touto kapitolou polský překlad končí, česká publikace však pokračuje dalšími čtyřmi kapitolami. Různá původní vydání, ze kterých překlady čerpají, se tedy mohou počtem kapitol lišit.

Na konci 13. století měl rytířům každý prvek výzbroje a každá součást rituálu pasování sloužit jako fyzický nositel abstraktních křesťanských ctností a hodnot, jako je láska k Bohu, rozvážnost, spravedlnost, umírněnost, ale také velkorysost a statečnost, což se následně mělo promítnout do jejich konkrétního jednání.

Některé hodnoty rytířství jsou nadčasové, totéž lze říci i o způsobech, jak si ve svém životě pomoci. I dnes mnozí lidé v konkrétních náročných situacích využívají různé individuálně zvolené kotvy, které jim pomáhají udržet správný směr. Jaké podobné prostředky k připomenutí si vlastního rytířského jednání bych mohl použít v oblastech, které jsou pro mě největší výzvou?

Pavel Letý

Použitá literatura:

Lull, Rajmund. *Księga stanu rycerskiego*. Kraków: Bratni Zew, 2019. Viz: <https://sumuswydawnictwo.pl/pl/p/Ksiega-stanu-rycerskiego/1376>, <https://bratnizew.pl/ksiega-stanu-rycerskiego.3.3022.955>.

Lull, Ramon. *Knihy rytířského řádu*. Praha: Ozbrojtesce.cz, 2022.

13. století II (pokračování věcné prózy). Dostupné z: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fis.muni.cz%2F%2Fphil%2Fjaro2011%2FLMD04%2F23_13_stoleti_II_vecna_literatura.doc&wdOrigin=BROWSELINK, dne 28.12.2025.

S brněnským biskupem Pavlem Konzbulem o ekumenismu

Ekumenismus – snaha o jednotu mezi křesťanskými církvemi – patří k nejvýraznějším tématům současného náboženského života. V době, kdy se společnost potýká s rostoucí pluralitou názorů i tradic, nabývá dialog mezi církvemi nové naléhavosti. Brněnský biskup Mons. Pavel Konzbul, který se do čela diecéze postavil v roce 2022, vnímá ekumenismus nejen jako teologickou disciplínu, ale i jako praktickou cestu k porozumění a spolupráci. V následujícím rozhovoru se zamýšlí nad tím, jak se jeho osobní zkušenost promítá do pohledu na jednotu křesťanů. Hovoří o výzvách, které ekumenický dialog přináší, i o nadějích, které může nabídnout dnešnímu člověku.

Vaše Excellence, mohl byste uvést Váš osobní pohled na ekumenismus?

Jsem přesvědčen, že na víru a svědectví křesťanů jsou dnes kladeny vysoké požadavky. Díky tomu pouze při společném úsilí budeme moci lidské rodině poskytnout platnou službu a pomoci evangelium, aby dosáhlo do všech koutů našeho srdce a světa. Papež Jan Pavel II. byl přesvědčen, že ekumenismus není ani pohlacení, ani splnutí, ale setkání. My katolíci prožíváme jubilejní rok, při němž si máme uvědomit, že jsme poutníci naděje. Vzhledem k tomu, že Kristus je cesta, tak je to výzva, abychom za ním v modlitbě kráčeli společně. Papež František řekl, že jsme „poutníci na společné pouti a musíme se odnaučit vzájemné podezřívavosti a nedůvěře“.

Vnímáte roli ekumenismu v kontextu globálních výzev, například klimatické změny či války na Ukrajině?

Dovolte mi začít citací sv. Řehoře z Nyssy: „*Dnes máme lidi, kteří vyhledávají válku kvůli neúžitečným maličkostem a v přemíře své nevědomości a arogance hledí zatáhnout do zla co nejvíce jiných. A do toho všeho se přimíchá víra, a oni pak vláčejí svými soukromými spory posvátné jméno Boží. Nakonec se proto lidé začnou nenávidět, a není nic bolestnějšího.*“ Konverze neznamená vstup do nějaké křesťanské církve, ale volbu jiné optiky – musíme se na svět začít dívat očima

Ukřižovaného. Péče o stvoření a o mír je zájmem všech, nejen křesťanů. Válka na Ukrajině je také problémem nejednoty křesťanů, protože se bojuje o rozdělení Ukrajiny na západní – řeckokatolickou a východní – pravoslavnou, ruskou. Modernímu člověku často chybí jednotné pojetí a vnímání světa. Myslím si, že právě to může ekumenismus nabídnout.

Které úspěchy ekumenického hnutí v posledních letech v brněnské diecézi lze považovat za největší?

Teologický dialog je téma pro celou církev. V diecézi je možné mluvit o jednotlivých setkáních. U nás je významným ekumenickým počinem Slavkovská iniciativa smíření, která letos slaví 30 let své existence. Ve větší šíři záběru se dá mluvit o snahách o rozšíření dohod o vzájemném uznání křtu na další křesťanské církve. V rámci synodního procesu jsme v diecézi vytvořili synodální skupinku z duchovních různých církví. Ekumenická shromáždění v uplynulém roce se konala při obvyklých příležitostech: v Týdnu modliteb za jednotu křesťanů (v Brně v loňském roce v kostele sv. Tomáše, v letošním roce v kostele sv. Jakuba), během Noci kostelů (v loňském roce na náměstí Svobody v Brně).

Můžete popsat své zkušenosti s dialogem mezi různými křesťanskými denominacemi?

Má-li být naše výměna názorů konstruktivní, je třeba naučit se rozlišovat podstatné od malicherností, svůj pohled na pravdu od Pravdy samé, svoje zvyklosti od „takhle se to má správně dělat“. A hlavně se naučit milosrdenství vůči jinak smýšlejícím, protože v Božím jménu přece nelze nenávidět. Já jsem celkem smířlivá povaha otevřená dialogu, proto vnímám osobně spolupráci mezi církvemi za přínosnou. Pěknou a povzbudivou iniciativou byla pro mne ekumenická bohoslužba v Červeném kostele s vysláním nemocničních kaplanů a kaplanek.

Jak moc se osvědčila spolupráce mezi křesťanskými církvemi v oblasti sociální spravedlnosti?

Na poli ČBK a ERC se hledají společné přípojnky a náměty k úpravám státních zákonů v oblasti sociální. Některé církve mají své organizace na podporu potřebným v ČR i ve světě (Charita, Diakonie, Adra...). To jsou většinou osvědčené organizace, se kterými se počítá a na úrovni krizových štábů apod. Tuto problematiku ještě více umocnil papež František, když církev přirovnal k polní nemocnici. Myslím si, že péče o potřebné patří neodmyslitelně k rytířskému vnímání křesťanství a mnohé rytířské řády jsou toho do dnešní doby živým důkazem. Rytířství v sobě zahrnuje milosrdenství jako klíčovou vlastnost. Milosrdenství není jen projevem shovívavosti, ale důležitou součástí etického kodexu rytíře, který má bojovou zdatnost používat k ochraně slabých a zranitelných.

V čem spočívá význam teologického dialogu pro ekumenismus?

Hledání jednoty mezi křesťany se projevuje především tím, že toužíme po jejím zachování a že se za ni modlíme. Toto hledání má oči upřené na Ježíše, který položil život za to, aby zde bylo „jediné stádo a jediný pastýř“ (*Jan 10, 16*) a který se modlil za to, aby „všichni byli jedno“ (*Jan 17, 21*). Křesťané by měli s radostí a vděčností potvrdit, že mnohem silnější je to, co nás spojuje, než to, co nás rozděluje. A protože jednota není jen ovocem teologického dialogu, ale je především darem, je vhodné, aby se za ni křesťané modlili společně.

Jaké jsou hlavní překážky pro jednotu mezi katolickou církví a ostatními křesťanskými denominacemi?

Jsem přesvědčen, že těchto překážek ubývá. Jednou z těch, které mohou ještě u některých věřících přetrvávat, je vymezení a definování víry negativně vůči přesvědčení druhého. A to platí nejen mezi církvemi, ale i uvnitř. Hranice rozdělení totiž často neprochází mezi jednotlivými církvemi, ale středem našich srdcí a není jí nic jiného, než hřích, jehož podstatou je vždy nedostatek lásky. Nicméně vidím věci optimisticky. Letos jsem byl pozván do jednoho společenství mladých v evangelické církvi a uvědomil jsem si, že mladí lidé silně

vnímají, co znamená být křesťanem. Také hledají to, co nás spojuje v Ježíši Kristu, a nikoliv to, co nás rozděluje. To bývá často spíše problém nás starších.

Mohl byste pro ilustraci přidat anekdotu?

Jde muž v USA po mostě a vidí, jak na zábradlí balancuje chlapík, který chce ukončit život skokem do údolí. Přiběhne k němu a říká: „Hej, stůjte, nedělejte to!“ „A proč ne?“ „Je spousta věcí, kvůli kterým stojí za to žít!“ „Co třeba?“ „Třeba, jste věřící nebo ateista?“ „Věřící.“ „Já taky! Jste křesťan nebo Žid?“ „Křesťan.“ „Já taky! Jste katolík nebo protestant?“ „Protestant.“ „Já taky! Jste episkopál nebo baptista?“ „Baptista.“ „Já taky! Jste z Baptistické církve Páně nebo z Baptistické církve Hospodina?“ „Z církve Páně.“ „Bezva! Já taky! Jste z původní církve Páně nebo z Reformované církve Páně?“ „Z Reformované církve Páně.“ „Bezva! Já taky! Jste z Reformované církve Páně reformou v roce 1879 nebo z Reformované církve Páně

reformou v roce 1915?“ „Z Reformované církve Páně reformou v roce 1915!“ To je ale škoda, tak Vás bratře nebudu rušit.

Vojenští a nemocniční kaplani mají výborné renomé, de facto církvi zvyšují public relations.

Máte pravdu, a ještě bych doplnil kaplany vězeňské, hasičské a policejní. Tito lidé v sobě skrývají rytířství, které ve filmovém podobenství *Sedmá pečeť*, režírovaném Ingmarem Bergmanem, popisuje cestu středověkého rytíře Antonia krajinou postiženou morovou ranou, který hraje šachy se smrtí. V tomto filmu zazní dialog: Rytíř: „A prozradíš potom svá tajemství?“ Smrt: „Ne, žádná nemám.“ Tváří v tvář smrti jsme totiž všichni věřící a jsme často otevření uznat naše viny a přijmout Boží milosrdenství a odpuštění.

Mottem Slavkovské iniciativy smíření 2025 byl citát sv. Augustina: „Kdo chce druhé

zapalovat, musí nejdřív sám hořet“. Otázka na tělo: Jak se to daří Vám?

Americký spisovatel G. Orwell byl přesvědčen, že „nadšení je schopnost vidět něco i v ničem.“ Myslím si, že podobně vnímá věci i evangelium. Problém je, abychom se při jeho hlásání neunavili a nevyhořeli. Pro mne osobně je pomocí manželská dvojice – modlitba a humor. Modlitba je neustálá jemná snaha přiblížit se k Bohu a humor je schopnost dívat se na svět jeho očima.

Co byste popřál účastníkům Slavkovských dnů smíření?

Ježíš říká svým učedníkům v Getsemanské zahradě: „**Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.**“ (Mt 26, 41) Já bych k tomu ještě dodal – a koukejte na svět kolem sebe Božíma očima.

Excelse, velmi děkuji za oksylichující rozhovor a že jste si udělal čas. Karol Frydrych

Řádový den Královehradecké komendy

Tradiční setkání Královehradecké komendy sv. Zdislavy se letos konalo opět v adventním čase tentokrát na svátek Lucie. Sešli jsme se 13. prosince 2025 v Jičíně. Po mnoha setkáních na zámcích v Horním Jelení, v Doudlebách nad Orlicí, v Žitčíně nad Labem, či na faře v Hronově jsme se letos sešli na zámku v pohádkovém Jičíně. Pro většinu z nás to byla premiéra návštěvy této památky rodu Smiřických, která se posléze stala centrem držav Albrechta z Valdštejna. Výroční zasedání naší komendy zajišťoval v tomto roce chev. David Dominik Kracík, jenž je v tomto městě v podstatě doma. Setkání se uskutečnilo v Porotním sále barokního zámku. Mši svatou sloužil P. Mgr. Josef Kordík, římskokatolický kněz z blízké farnosti v Železnici, statečný chartista a bývalý vězeňský kaplan, jenž s chev. Kracíkem spolupracuje již dlouhá léta.

Mše svatá byla doplněna pěveckým vystoupením žáků jičínské Základní umělecké školy, které doprovázel na klavír učitel Mgr. Pavel Krčmář. Navodili nám příjemnou adventní atmosféru. Setkání komendy se tradičně uskutečňuje s rodinnými příslušníky, kteří nás v naší práci podporují. Bylo nám ctí, že nás navštívil i velkobiliv České republiky chev. Ing. Ondřej Farka, jenž nám poděkoval za

naši službu a sdělil nám, co nás čeká v novém roce 2026, tj. především organizace celosvětové řádové pouti, řádová kapitula a pomoc při získání ostatků sv. Orosie/Dobroslavy ze Španělska do České republiky. Po společném obědě a posezení u kávy jsme v uvolněné atmosféře řešili naše životy a cíle. Vzpomínky na zemřelé členy naší komendy se bohužel staly již součástí našich řádových setkání.

I místa zanechávají svá svědectví, proto jsme si připomněli našeho spolubratra chev. Aleše Blumu, který se v Porotním sále v roce 2011 účastnil diskuzního setkání na téma Církev, víra, služba lásky v rámci ekumenického festivalu.

S vánočními a novoročními pozdravy jsme se posléze rozjeli do svých domovů.

Milan V. Volf a David D. Kracík

Řádový den Karlovarské komendy

Tradiční setkání členů Karlovarské komendy Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského se uskutečnilo 26. listopadu 2025 v kostele sv. Petra a Pavla Církve československé husitské v Karlových Varech. Bohoslužbu celebroidl cfr. Mgr. Lukáš Bujna, biskup plzeňské diecéze Církve československé husitské. Následovalo společně

foto členů řádu před oltářem kostela sv. Petra a Pavla.

Řádový den Karlovarské komendy byl završen slavnostní večeří členů komendy, jejich přátel a hostů, mezi nimiž nemohl chybět emeritní prior a velitel komendy Hessen - Nassau Ernest Josef Finta KCLJ-J, KMLJ, s chotí. Jiří Fresser

Brněnská komenda Řádu rytířů sv. Lazara Jeruzalémského

v Encyklopedii dějin Brna

Encyklopedie dějin Brna (EDB) patří k nejvýznamnějším digitálním projektům svého druhu v České republice. Tato rozsáhlá online encyklopedie (<https://encyklopedie.brna.cz/>) od roku 2001 mapuje historii města od nejstarších stop osídlení až po současnost a nabízí uživatelům více než 80 000 vzájemně propojených hesel. Na jejich odborné kvalitě se podílí tým historiků a archeologů z Masarykovy univerzity ve spolupráci s Muzeem města Brna a dalšími institucemi. EDB se stala inspirací pro obdobné projekty v dalších českých městech a její obsah se neustále rozšiřuje.

V pondělí 16. února 2026 přibyla do encyklopedie dvě nová hesla, která se týkají Brněnské komendy Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského, potažmo jeho působení na jižní Moravě:

1. Ustanovení Brněnské komendy Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského (maltsko-pařížské obedience)

2. Výstava Brněnské komendy Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského.

Nově pojatá hesla zahrnují vedle stručné textové části – obsahující datum, místo, charakteristiku, účastníky, zajímavosti, poznámky, události i související odkazy – rovněž důstojnou obrazovou přílohu. Ta přináší znak a vlajku Brněnské komendy, doplněné o vybrané portréty jejích členů. Do internetové *Encyklopedie dějin Brna* byla hesla s odbornou péčí zpracována Mgr. Lucií Kubovou. Obě tato hesla představují významný a paměťhodný mezník nejen pro samotnou Brněnskou komendu, nýbrž i pro celý Vojenský a špitální řád sv. La-

zara Jeruzalémského a pro město Slavkov u Brna. Právě zde, ve farním chrámu Vzkříšení Páně, byla komenda léta Páně 2015 slavnostně ustanovena, a právě zde se na podzim roku 2025 – v čase jubilejní, již třicáté Slavkovské iniciativy smíření – uskutečnila vůbec první samostatná lazariánská výstava, jež byla s veškerou důstojností představena v prostorách Zámku Slavkov–Austerlitz.

Za pozornost nepochybně stojí, že mezi uvedenými prameny v encyklopedickém hesle figuruje – vedle Slavkovského zpravodaje a Vyškovského deníku – také *Lazariánský Reunion*. Pro Řád to představuje velmi působivou a důstojnou formu veřejné prezentace, která překračuje rámec běžné kronikářské zmínky. Rytířská komunita se tak organicky začleňuje do širšího historického vyprávění, jež *Encyklopedie dějin Brna* dlouhodobě a s pečlivostí buduje. Karol Frydrych

Pouť do Milevska – cesta ticha a světla

Na prahu nového roku se v Nové synagoze v Milevsku otevřela nová forma doprovázení poutníků – audio-průvodce, dostupný přes QR kód, který vytvořila Galerie Výhybka. Umožňuje návštěvníkům vstoupit do příběhu místa vlastním tempem, v tichu a s otevřeným srdcem k naslouchání.

Nejde jen o techniku – je to pozvání k zastavení, k vnímání paměti místa a setkání s těmi, kdo zde hledali Boha, smysl a domov. Texty, obrazy a odkazy do archivů tvoří mozaiku, která se postupně doplňuje o nové skutečnosti a bude k dispozici i v angličtině – aby tuto cestu mohli sdílet poutníci z celého světa.

Součástí slavnosti bylo požehnaní poutníků místním farářem Vladimírem V. Karbusickým, ChLJ a symbolický „křest“ QR kódu vodou z řeky Jordán – znamená poutí, nového začátku a Boží přítomnosti, které překračuje čas i prostor.

Možná dnešní poutník již nevstupuje branou s holí v ruce, ale určitě s telefonem v kapse. Přesto zůstává tím, kým byl vždy – člověkem na cestě, hledajícím světlo, které se v adventu a nyní v novém roce stále znovu rodí.

Pokud ne do Svaté země, pak alespoň do Milevska – místa, kde se prolíná Starý zákon, symbolizovaný schránkou na Toru, a Nový zákon, symbolizovaný křesťanským křížem, a kde dějiny víry procházejí skrze lidské životy i ticho sakrálního prostoru.

Zdejší poutníci se setkávají pravidelně každou poslední neděli

v měsíci v 16 hodin na lazariánské bohoslužbě, aby sdíleli ticho, modlitbu a společenství na své cestě víry. Vladimír Karbusický

Řádový svátek v Praze

„Lazare, pojd' ven!“ (Jan 11, 43)

Těmito slovy vyzval Pán Ježíš svého zemřelého přítele Lazara z Betanie, aby ožil a vyšel ven z hrobu. A tato slova nám opět připomněl otec Juan při řádové bohoslužbě v kapli svaté Barbory augustiniánského kláštera. Ježíš je přítelem každého člověka. A volá každého z nás, aby vyšel z hrobu svého smutku, rezignace, pasivity. To je výzva pro každého – pojd' ven, pomáhej, rozdávej radost.

Svátek našeho patrona jsme oslavili v podvečer v pátek 19. prosince. Po bohoslužbě jsme se shromáždili v přílehlých prostorách kláštera. Vyhodnotili jsme naše aktivity za rok 2025 a seznámili jsme se s úkoly, které nás čekají v nastávajícím roce 2026. Není jich málo: kapitula, celořádová pouť a další. Nechyběl slavnostní přípitek. V neformální komunikaci jsme setrvali do pozdních večerních hodin. Vladimír Němec

Vzpomínání

Dne 3. listopadu 2025 se konala na Biskupství plzeňském bohoslužba, kterou řídil náš seniorkaplan P. PhDr. Mgr. Igor Bibko, SCHLJ, SCrLJ. Převážná část členů Plzeňské komendy bl. Gerarda si připomněla Památu zesnulých – svých nejbližších, ale i příbuzných a známých. P. Igor Bibko připomněl také ty, na které se zapomíná a kteří jsou stále v naší paměti. Mezi nimi byla připomenuta řada našich členů Řádu, na které vzpomínáme s úctou a láskou k společnému dílu sv. Lazara: Josef Kočí s manželkou, Aleš Bluma, manželé Asterovi, Beno Ge a řada

dalších. Mezi nimi jsou i zemřelí členové Plzeňské komendy bl. Gerarda: Alois Veselý, Hana Gerzanicová, Luděk Korpa. Mše svatá připomněla i významnou osobnost Západních Čech - Jindřicha Šimona Baara, od jehož úmrtí uplynulo letos 25. října 100 let. Baar si sám zvolil nápis na náhrobek, který není obvyklým životopisem. Jedná se o veršovaný nápis, kde se ptá čtenářů: "Čtenáři! Též tvá cesta k hrobu běží, tož se netež, kdo zde leží, které bylo naše jméno, jaká práce – žítí, věno".

Kamil Kuna

Votivní mše ke cti JCKV blahoslaveného Karla I. v brněnské katedrále

Brněnská katedrála sv. Petra a Pavla se ve čtvrtek 16. října 2025 stala dějištěm mimořádné slavnostní bohoslužby k připomenutí a uctění památky blahoslaveného císaře Karla I. Habsbursko-Lotrinského, posledního císaře rakouského, krále českého, markraběte moravského etc. Liturgie, kterou připravil Římskokatolický farní úřad na Petrově v součinnosti s Modlitební ligou císaře Karla za mír mezi národy a Vojenským a špitálním řádem sv. Lazara Jeruzalémského, přilákala velké množství věřících. Atmosféra chrámu byla od prvních

Josepha Haydna v úpravě pro mužský sbor Josefa Foerster (1833–1907). Text 4 slok *Volkshymne* (1854) Johanna Gabriela Seidla (1804–1875) byl uveden v oficiálním českém překladu neznámého autora. Na poslední sloku císařské hymny se připojil varhaník Petr Kolař, který slavnost završil majestátním postludiem, přičemž nebylo nejmenších pochyb o inspirativnosti Haydnovy geniální melodie. Z dramaturgického hlediska je třeba ocenit zařazení skladby spjaté s habsburským dvorem i kompozic pravoslavných autorů, které v akustice dómu vytvořily mimořádně suggestivní atmosféru. Dlouhý aplaus zaplněné katedrály byl výmluvným gestem publika k účinkujícím.

Na bohoslužbě byli přítomni též představitelé spolků, kteří se dlouhodobě věnují charitě, kulturní službě a uchovávaní duchovního dědictví, mj. členové Prostějovské a Brněnské komendy Řádu rytířů sv. Lazara Jeruzalémského (Jaroslav Kratka, Leszek Rackowiak, Bohumír Frelich, Jan Kauf, Eva Špatná, Karol Frydrych, Leopold Vlk). Jejich účast, spojená s přinesením obětých darů, dodala slavnosti reprezentativní a důstojný rámec. Nechyběli ani zástupci spolků zabývajících se historií habsburské monarchie a osobností Karla I., kteří po mši nabídli krátké setkání s veřejností. Nelze nezpomenout, že zásluhou velitele Prostějovské komendy Bohumíra Frelicha Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského participuje na mších za blahoslaveného Karla I. v brněnské katedrále od roku 2015, tedy plných deset let.

V závěru slavnosti zazněla modlitba za mír v Evropě a za všechny, kdo nesou odpovědnost za veřejné dění. Připomněla, že odkaz blahoslaveného Karla není nostalgickým návratem k minulosti, ale výzvou k aktivnímu a statečnému křesťanskému životu. Missa votiva v brněnské katedrále tak nebyla pouhou připomínkou, ale naopak živým duchovním setkáním, které spojilo historii, víru a současné hledání hodnot. Událost potvrdila, že úcta k poslednímu panovníkovi habsbursko-lotrinského rodu má v českém prostředí své pevné místo a stále oslovuje nové generace.

Karol Frydrych

okamžiků prodchnuta úctou, tichou modlitbou a vědomím historické kontinuity, kterou osobnost blahoslaveného Karla zosobňuje.

Hlavním tématem homilie katedrálního faráře Pavla Šenkyříka byla odpovědnost křesťana za svět, kterou Karel I. ve svém krátkém panování i osobním životě ztělesňoval. Celebrant připomněl jeho neúnavné úsilí o mír během první světové války, jeho hlubokou víru i schopnost nést utrpení s pokorou. Zdůraznil, že poslední panovník habsbursko-lotrinské dynastie není jen historickou postavou, ale živým příkladem pro dnešní dobu, kdy Evropa opět hledá cestu k jednotě, dialogu a vzájemnému respektu.

Liturgii hudebně doprovodil titulární varhaník brněnské katedrály Petr Kolař a mužský pěvecký sbor Láska opravdívá, jenž pod vedením Jana Špačka, pedagoga Ústavu hudební vědy na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, předestřel a cappella skladby Bedřicha Smetany, Leoše Janáčka, jakožto pravoslavný repertoár jeromonacha Nafanaila (Bačkal) (1866–1930?), diakona Sergeje Zosimoviče Trubačova (1919–1995) a profesora moskevské konzervatoře Aleksandra Dmitrijeviče Kastalského (1856–1926). Na závěr zaznělo *Zachovej nám, Hospodine* Hob. XXVIa:43 (1796)

Mariánská slavnost v Praze

Není již tajemstvím, že v hlavním městě vznikla krásná tradice po vzoru obdobné akce, která se koná ve Věčném městě nad Tiberou. Slavnost Panny Marie počaté bez poskrvny prvotního hříchů se v roce 2025 konala 8. prosince v Praze v chrámu Matky Boží před Týnem na Staroměstském náměstí. Společnost pro obnovu Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze uspořádala slavnostní mši, na kterou pozvala opět i členy Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského, mezi nimiž jsou pravidelní donátoři podporující výstavbu Mariánského pomníku. Mezi mnoha dárce z řad Řádu je třeba vyzdvihnout chev. Petra Jílka, jenž stál u zrodu Společnosti. Slavnostní mši celebuloval Mons. Jan Bosco Graubner, arcibiskup pražský a primas český. Ve svém kázání vzpomněl společenskou situaci v zemi a po vzoru svého předchůdce apeloval, že všichni máme sílu měnit věci kolem sebe s tím, co máme tady a teď k dispozici. Člověče přičiň se a bude Ti pomozeno, tato věta z Písma platí v každé době. Po mši následovalo procesí k Mariánskému sloupu, kde po písních a slavnostních fanfárách Mons. Graubner požehnal věnec, který příslušníci Hasičského a záchranného sboru Pražského hradu pomocí techniky umístili na rámě Panny Marie na vrcholu sloupu. Na závěr akce jsme byli pozváni na malé občerstvení v prostorách kláštera minoritů. Společnost pro obnovu Mariánského sloupu pokračuje dál, nachází nové aktivity, jako je např. snaha o ustanovení pamětního Dne města Prahy, nebo obnovu pomníku maršála Václava hraběte Radeczkého z Radče. Pojďme je sledovat a pomáhat jim v jejich aktivitách jako dopsud.

Milan V. Volf

S Karolem Frydrychem o nedávných událostech ve Slavkově

Potřicáté uspořádali v říjnu loňského roku členové Vojenského a špitálního řádu svatého Lazara Jeruzalémského pod záštitou Ekumenické rady církví v ČR a České biskupské konference Slavkovskou iniciativu smíření. Dvoudenní program zahájil v pátek večer 10. října v zámecké kapli sv. Kříže koncert souboru Collegium musicale bonum. V sobotním dopoledni měl přednášku P. Marek Orko Vácha. Po obědě potom vyšel ze zámeckého nádvoří průvod do kostela Vzkříšení Páně. Zde se uskutečnila ekumenická bohoslužba, které předsedal Mons. Václav Slouk. Na bohoslužbu poté navázal ceremoniál investitury – akt přijímání kandidátů Řádu a povyšování některých zasloužilých členů. Těchto slavnostních okamžiků se zúčastnil také španělský šlechtic a 50. velmistr Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského Don Francisca de Borbón von Hardenberg. O hudební doprovod se postarali katedrální umělci. Pro návštěvníky zámeckých prostor organizátoři připravili premiéru lazariánské výstavy, která představila Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského a také historii pořadatelské Brněnské komendy včetně řádových uniforem, insignií, erbů a mnoho dalších artefaktů. S koordinátorem SIS Karolem Frydrychem jsme rozmlouvali o pořádání Slavkovské iniciativy smíření i historii Řádu.

Do kterého období spadá působení vašeho Řádu v naší zemi?

Někteří badatelé předpokládají působení Řádu sv. Lazara ve středověkých Čechách. Opírají se přitom o existenci kostela sv. Lazara a lazaretního špitálu, přestože pro takové tvrzení chybí relevantní prameny. Zdá se pravděpodobnější, že Řád nebyl v Českých zemích zastoupen až do roku 1937, kdy ho implementoval Karel VI. kníže ze Schwarzenbergu, který byl jmenován prvním českým velkopřevorem.

Přerušila činnost totalita?

Ano, slibně nastartovanou obnovu přerušil únorový puč v roce 1948. Existence Českého velkopřevorství byla zachována jen díky aktivitě věrných členů působících v exilu. Samostatný vykonstruovaný proces se svatolazarskými rytíři v padesátých letech 20. století znamenal pro členy Řádu, kteří zůstali v Čechách, podobný osud jako v obdobných procesech za dob Protektorátu a někteří z nich byli odsouzeni k trestu vězení. Řád se mohl vrátit do Čech až po pádu komunistického režimu: 11. ledna 1991 se na ministerstvu vnitra České velkopřevorství zaregistrovalo a 9. listopadu téhož roku proběhla první investitura nově obnoveného velkopřevorství v chrámu Matky Boží před Týnem.

Kolik máte aktuálně v naší zemi členů a kolik vás je celkem ve světě?

Řád působí prostřednictvím 44 jurisdikcí ve 37 zemích světa a jeho členská základna čítá zhruba 5 000 osob. Na konci roku 2025 Český velkobiliv evidoval 86 aktivních bratří a sester.

Pokud jsem to dobře pochopila, tak spadáte do Brněnské komendy?

Je to tak. Český velkobilivik v současnosti zahrnuje devět komend – každá z nich sdružuje lazariány působící v daném regionu, přičemž dvanáctičlenná Brněnská komenda zaujímá významné postavení, poněvadž ve svých řadách má velkopřevora a moravskoslezského biliva, tedy dvě vysoké šarže. Člen Řádu je nositelem vlastní hodnosti (analogicky k vojenské struktuře) a vykonává službu odpovídající svému charismatu, například v roli almužníka, špitálního či důvěrného sekretáře. Já zde zastávám pozici hudebníka, zároveň se starám o publikace a komunikaci s médii. Přes rozdílnost konfesí či stavů, všichni jsme spojeni bratrským řetězem ve stínu smaragdového kříže.

Je tedy lazariánská činnost všech komend podobná?

Identita Řádu rytířů sv. Lazara Jeruzalémského je definována jeho neochvějným závazkem pomáhat nejzranitelnějším. Všechny komendy mají dimenzi špitální či potravinové charity. Na to znám trefný vtípek: „Jaký je oblíbený sport Řádu sv. Lazara? Štafeta pomoci – každý předává dobro dál.“ Brněnská komenda se jako jediná u nás navíc angažuje též v rovině hudební. Podporujeme vydávání hudebnin brněnské jednoty Musica sacra a nominujeme významné osobnosti na Cenu města Brna v oblasti hudby. Loni jsme například přispěli slavkovské farnosti na naladění varhan. Unikátní aktivitou Brněnské komendy je samozřejmě organizace Slavkovské iniciativy smíření.

Můžete prozradit, za jakých okolností bylo rozhodnuto o pořádání investitury a SIS ve Slavkově u Brna?

O realizaci investitury ve Slavkově u Brna rozhodlo vedení Řádu na kapitule, která se konala 13. dubna 2024 na zámku Belcredi v Brně-Lišni. Verdikt oficiálně oznámil velkopřevor Ludvík hrabě Belcredi. A poněvadž na rok 2025 připadlo též jubilejní 30. setkání SIS, vzájemné propojení se nabízelo.

Kdy jste začali s přípravou SIS a investitury?

Ihned po kapitule. Z jednání v dubnu 2024 mimo jiné vyplynulo, že Zámek Slavkov–Austerlitz měl již zářijové termíny roku 2025 plně obsazené. Naštěstí byly k dispozici dva říjnové víkendy a termín 11. října 2025 zároveň vyhovoval i brněnskému biskupovi. Je tedy zřejmé, že organizovat takovou akci s předstihem pouhého roku a půl představuje poměrně napjatý časový rámec, neboť ve Slavkově u Brna se neustále něco děje – v době konání 30. SIS probíhaly rovněž hody a běžecký závod.

Zmínil jste brněnské biskupa, liturgii ale předsedal Václav Slouk.

Ačkoli brněnský biskup v dubnu 2024 přislíbil roli předsedajícího ekumenické bohoslužbě SIS, po půl roce svůj závazek stornoval kvůli zasedání rady České biskupské konference – účast jakéhokoli úřadujícího diecézního biskupa tedy byla z principu vyloučena. Pomocný biskup Vojtěch Cikrle nemohl, proto biskup Pavel Konzbul poprosil o zástup probosť brněnské Královské stoliční kapituly.

V rámci pátečního programu SIS jste dirigoval hudební vystoupení při vigílii a koncertu. Co osobně to pro Vás znamenalo?

Předně řídit slavkovský vokálně-instrumentální soubor Collegium musicale bonum je velká radost a zážitek, který dokáže dobít baterie. To moje tělo tuze potřebovalo, poněvadž v kolotoči příprav jsem například komentář programu koncertu pro moderátorku dopsal o čtvrté půlnoci, po necelých čtyřech hodinách spánku jsem vstával, abych se vydal na cestu autem na promoci do Ružomberku a odpoledne zpět. Měl jsem toho na svých bedrech naloženo vrchovatě, arci díky výborně fungujícímu kolektivu vše klapalo jak švýcarské hodinky. Deo gratias za toto úžasné společenství! Lazariánská vigílie postulantů poodhalila mystérium řádových symbolů, jež otevírají cestu k hlubšímu zasvěcení. A koncert byl přesným opakem kontemplativní vigílie. Velkým benefitem uvedených hudebních produkcí byla vynikající akustika zámecké kaple a vřelé přijetí předestřených skladeb. Samozřejmě nelze nezmínit, že vystoupit hudebně před nejvyššími představiteli Řádu a evropské šlechty je poctou mimořádného významu.

Sobotní program začal přednáškou Marka Orko Váchy v Rubensově sále. Jak ji hodnotíte?

Přednáška byla mimořádně kvalitní, intelektuálně stimulující, obohacující, často doplněná metaforami. Vácha dokáže spojit hluboké teologické a etické otázky s aktuálními společenskými tématy způsobem, který je srozumitelný, lidský a zároveň metodologicky poctivý. Za svůj vynikající výkon sklídl obrovský aplaus.

V OK galerii byla k vidění lazariánská výstava, jejíž příprava si nepochybně vyžádala značné úsilí. Jaké bude její další uplatnění?

Výstava nastínila dějiny lazariánskému řádu, jeho původ a vývoj až do současnosti na čtyřech panelech; pátý panel představil pořadatelskou Brněnskou komendu. Záměrem bylo dosáhnout toho, aby panely v součinnosti s prezentovanými artefakty působily jako jednotný, harmonický celek. Expozice umožnila návštěvníkům nahlédnout do hodnotového světa, který řád formoval napříč generacemi. Domnívám se, že výstava přispěla k lepšímu porozumění role rytířského fenoménu v české společnosti a ukázala, že Lazariánský řád byl aktivním nositelem charitativních, humanitárních či kulturních iniciativ. Tím se expozice stala nejen historickým ohlédnutím, ale i podnětem k zamýšlení nad významem občanské angažovanosti a kontinuity tradic. S další prezentací pro laickou veřejnost počítáme v rámci Noci kostelů.

Při slavkovské investituře jste do svých řad přijali 5 nových členů, kteří byli do té doby postulanti. Co to znamená? Může o členství v Řádu zažádat kdokoliv?

Postulát označuje první etapu přijímacího procesu; slouží jako vzájemné poznávání – Řád poznává adepta a adept poznává Řád. Teprve po úspěšném absolvování této fáze může následovat další krok,

například noviciát nebo návrh na řádné členství. Do postulátu je kandidát přijat rozhodnutím velitele komendy na základě doporučení dvou členů Řádu, z nichž alespoň jeden musí být v hodnosti rytíř, dáma nebo kaplan senior.

Jak je přijetí do Lazariánského řádu časově náročné?

Proces přijímání do Řádu trvá zpravidla 1,5 až 2 roky. Prvním krokem je přijetí adepta do postulátu. Na základě podané národní přihlášky se adept stává postulatem – plně se zapojuje do života komendy a účastní se řádových aktivit. Prokáže-li svou připravenost a hodnotovou kompatibilitu, velitel komendy jej navrhne k přijetí do řádného členství. Postulant se následně představí vedení Řádu – velké radě, která jeho žádost posuzuje a schvaluje. Poté následuje vyplnění mezinárodní přihlášky, jež se spolu se všemi potřebnými přílohami odesílá více velkokancléři Řádu na Novém Zélandu. Do procesu schvalování je dále zapojena rovněž velkokancléřka Řádu. K završení celého přijímacího řízení – tedy k přípravě dekretů ve Washingtonu a k veškeré komunikaci s mezinárodním

vedením ohledně nových členů – je potřeba přibližně dalších šest měsíců.

Jaká byla návštěvnost dvoudenních slavností?

Solidní. I brněnští umělci s dirigentem Petrem Kolařem byli příjemně překvapeni množstvím účastníků při ekumenické bohoslužbě a investituře. Největším tahákem ovšem byla přednáška Marka Orko Váchy – jeho autogramiáda trvala dobrou půlhodinu.

Investitura, kterou Brněnská komenda roku 2023 v Brně organizovala, byla označena vedením Řádu za nejlepší (v polistopadové éře) vůbec. Jak byla hodnocena ta slavkovská?

Dle laskavého sdělení velkobailiva Ondřeje Farky: „Jako nejzdařilejší“. Skutečnost, že se značná část programu odehrávala v prostorách Zámku Slavkov-Austerlitz, dodala akci na prestiž. Dokonce jeden zahraniční velkobailiv přišel s návrhem, aby se všechny další české investitury pořádaly ve Slavkově u Brna. Avšak v rámci zachování objektivitu nutno zmínit, že brněnská investitura měla nespornou výhodu velkolepostí katedrál, lepších varhan či akustiky.

Udělaliby jste při organizaci SIS příště něco jinak?

Bezesporu. Rubensův sál se ukázal pro Váchovu přednášku jako kapacitně nevyhovující – návštěvníci stáli těsně namačkání, někteří byli v OK galerii a řada dalších se dovnitř vůbec nedostala. Dále pak slavnostní průvod z nádvoří zámku do kostela by příště mohly doprovodit Katedrální žestě, což by umocnilo atmosféru a procesí dodalo lesku.

Byla 30. Slavkovská iniciativa smíření v něm výjimečná?

Ano, a to především účastí 50. velmistra Dona Francisca de Borbón von Hardenberga, který se poprvé osobně zúčastnil investitury Českého velkobailivku a navíc i pátečního programu SIS. Svou přítomností, přestože žije ve Španělsku a velkou část roku tráví v USA, výrazně podtrhl význam celé akce. Mezi zahraničními hosty nechyběli ani zástupci šlechty z Andalusie, Německa, Rakouska a Slovenska. Samotná lazariánská investitura nabídl veřejnosti jedinečnou možnost nahlédnout do této fascinující rytířské subkultury.

Anna Ferbie

Dar služby a dar hudby: Spolupráce Řádu rytířů

sv. Lazara Jeruzalémského a Musica sacra

Spolupráce Brněnské komendy Řádu sv. Lazara Jeruzalémského s Musica sacra přináší konkrétní výsledky – vydávání nových hudebních publikací pro liturgickou praxi. Finanční pomoc Řádu umožnila vznik několika významných edic a symbolickým vyvrcholením této spolupráce bylo slavnostní předání čestného výtisku při svatocecilském setkání chrámových hudebníků v Brně.

Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského dlouhodobě spolupracuje s Jednotou na zvelebení duchovní hudby na Moravě a svou finanční podporou významně přispívá k vydávání kvalitních hudebních publikací určených pro liturgickou praxi. Díky této podpoře mohly v posledních letech vyjít například *Antifony k přijímání* (1. vydání, 2023) Zdeňka Pololánka, dále *Varhanní preludia IV* (2. přepracované vydání, 2024) a *Varhanní preludia IX* (2. přepracované vydání, 2025). Tyto edice navazují na tradici duchovní hudby v českém prostředí a nacházejí uplatnění jak v chrámové liturgii, tak ve vzdělávání hudebníků.

V únoru 2025 se na zástupce Brněnské komendy Karola Frydrycha obrátil Willi Türk, předseda Musica sacra, s prosbou o pokračování podpory ediční činnosti spolku. Tato záležitost byla předložena na únorovém zasedání členů komendy a po rozpravě

byla jednomyslně schválena pravidelná finanční podpora vydávání hudebnin Musica sacra v předběžné výši 20 000 Kč ročně, s možností navýšení podle vývoje dalších projektů komendy. Tímto rozhodnutím Řád zřetelně vyjádřil svou snahu rozvíjet duchovní kulturu, která je hluboce zakořeněna v jeho hodnotovém poslání.

Symbolickým a zároveň velmi osobním vyjádřením této spolupráce se stalo svatocecilské setkání chrámových hudebníků, které se konalo 15. listopadu 2025 v brněnské katedrále sv. Petra a Pavla. Vrcholem setkání byla pontifikální mše svatá ke cti sv. Cecílie, patronky církevní hudby, které předsedal emeritní biskup Mons. Vojtěch Cíkrle. Liturgie byla výrazem poděkování všem, kdo svou hrou a zpěvem slouží Bohu i církevnímu společenství. Do slavení se (na pozvání Williho Türka) zapojili také členové Brněnské komendy – scr. Eva Špatná a cfr. Karol Frydrych – kteří nesli obětivé dary.

Na závěr slavnosti Willi Türk představil dvě nově vydané publikace: *Snadný varhanní doprovod Kancionálu* (rozšířené vydání) a *Varhanní preludia IX (Preludia na obecné mešní písně z Kancionálu)*. Sešit obsahuje 196 kompozic různého rozsahu na písně z jednotného Kancionálu, na jejichž tvorbě se podílelo 28 komponistů z řad praktických chrámových varhaníků a pedagogů; tím je dána jejich slohová pestrost a různý stupeň technické náročnosti. Při této příležitosti pronesl pan Türk slova

poděkování: „Autory nově doplněných drobných kompozic jsou osvědčení autoři Václav Uhlíř, Ondřej Múčka, Karol Frydrych, Martin Kubát aj. Publikace vychází s přispěním Řádu Lazariánů, za což jim velmi děkujeme. Proto rád předávám čestný výtisk zástupci tohoto Řádu a zároveň jednomu z autorů kompozic a členu nejužšího vedení Musica sacra, dr. Karolu Frydrychovi.“ Předání čestného výtisku tak symbolicky propojilo práci editorů, skladatelů, interpretů i podporovatelů duchovní hudby.

Atmosféru setkání příjemně doplnilo agapé, při němž proběhla neoficiální autogramiáda přítomných skladatelů – Ondřeje Múčky, Karola Frydrycha, Williho Türka, Jiřího Sehnala, Václava Uhlíře či Josefa Gerbricha. Tato chvíle měla nejen slavnostní, ale i komunitní rozměr – ukázala, že duchovní hudba není pouze estetickou hodnotou, ale živou službou a svědectvím víry.

Spolupráce Musica sacra a Řádu rytířů sv. Lazara Jeruzalémského je nesena společným duchem odpovědnosti a služby. Obě instituce působí převážně na dobrovolnickém základě, mají pouze jednoho zaměstnance na částečný úvazek a většina jejich činnosti je vykonávána z upřímné ochoty, nasazení a víry. Jejich úsilí tak lze beze zbytku shrnout v hesle, které je oběma blízké: *Ad maiorem Dei gloriam*.

Martina Ščerbejová